

Ольга Говоровська
(Переяслав-Хмельницький)

ІНТЕГРАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ЧЕРЕЗ ПРОЦЕС ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

У статті розглядаються процеси, які відбуваються в сучасній освітній системі; зосереджується увага на необхідності підвищення автономії навчальних закладів як центрів найвищої якості освіти. Сьогодні вищий навчальний заклад повинен прагнути до взаємодії з міжнародними освітніми установами й агенціями, співпраця з якими сприятиме поступовому збільшенню відкритості освітньої системи та її адаптації в умовах Болонського процесу.

Ключові слова: трансформація вищої освіти, автономія навчальних закладів, Болонський процес, закордонні організації, міжнародні агенції, міжнародні програми.

Всеохоплююча інформатизація суспільства докорінним чином змінює відношення до процесу формування, накопичення та розповсюдження знань, які перетворюються в головний інформаційний ресурс, стають надбанням і найважливішим чинником економічного розвитку, а вища освіта – однією з основних галузей економіки. Природно, що рівень суспільного прогресу значною мірою визначається рівнем розвитку інформаційних технологій. Зокрема, в законі України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» вкотре підтверджено стратегічне прагнення перетворити Україну у високотехнологічну країну, одним з головних пріоритетів суспільного розвитку визначено «побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному й особистому розвитку та підвищуючи якість життя».

Розвиток інформаційного суспільства в Україні та впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування є одним з пріоритетних напрямів державної політики як на теперішній час, так і на перспективу. Враховуючи недостатній ступінь розбудови інформаційного суспільства порівняно зі світовими тенденціями, планується щорічне зростання національної галузі інформаційно-комунікаційних технологій, яка розглядається в якості основного каталізатора зростання всіх стратегічно важливих галузей економіки [1].

У зв'язку з цим, підготовка високопрофесійних кадрів, здатних розвивати інформаційно-комунікаційні технології і ефективно використовувати їх на практиці стає стратегічно важливим завданням. Для успішного вирішення цього завдання, в першу чергу, необхідне наукове забезпечення і практичне впровадження в національну систему освіти цілісної концепції запровадження ІКТ у відповідності з міжнародними вимогами до освітніх стандартів і високоефективних системоутворюючих механізмів і технологій.

Слід мати на увазі те, що в останнє десятиліття інноваційні проекти у вищих закладах реалізовувалися переважно за рахунок наукових результатів, отриманих у попередній період за значної фінансової підтримки фундаментальних і пошукових досліджень з боку держави. Сьогодні цей потенціал більшою частиною використаний, а решта морально застаріла. Отже, при обмежених фінансових ресурсах слід вишукувати можливості для адресної, цільової підтримки досліджень запровадження ІКТ, спрямованих на отримання результатів з високим інноваційним потенціалом. До числа таких напрямків відноситься

також набутий вітчизняними вишами досвід з розробки інформаційних технологій та програмного забезпечення навчального процесу.

Нині ця проблема особливо гостро постає у зв'язку зі входженням України у Європейський освітній простір згідно з Болонською декларацією. Її вирішення базується на кількох фундаментальних складових, серед яких, на нашу думку, головними є нормативно-законодавча база вищої освіти, її досконалість і орієнтація на динамічний розвиток системи вищої освіти; рівень інвестицій держави в цю галузь і, нарешті, наявність ефективної системи управлінських заходів Міністерства освіти і науки України, спрямованої на забезпечення високої якості підготовки фахівців. Зрозуміло, що вищий навчальний заклад не в змозі впливати на перші дві складові. У компетенції вишів залишається обґрунтування та здійснення виважених планових заходів для досягнення мети, що полягає у забезпеченні якості підготовки фахівців за усіма напрямками та спеціальностями. Такі заходи, безумовно, мають бути системними, враховувати сучасні реалії та орієнтуватися на перспективу відповідно до пріоритетів різного рівня. Сучасне середовище, в якому функціонує вища школа, характеризується новими важливими чинниками, які ще півстоліття тому чітко себе не виявляли і не могли суттєво впливати на якісні та кількісні показники її розвитку. Це, насамперед, відноситься до комп'ютерних інформаційних технологій, які стрімко розвиваються та поширюються як у виробничій, так і у невиробничій сферах діяльності, зокрема і в системі освіти.

Вищі навчальні заклади почали активно модернізувати процес професійної підготовки фахівців різних напрямів (спеціальностей) за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій навчання та управління навчальним процесом.

Місце, яке відводиться вищій освіті в контексті приєднання до Болонського процесу, визначає для неї роль провідного центру. Більше того, роль університету, як гаранта академічного порядку і стабільності, може стати важливою. Вже сьогодні він повинен взаємодіяти з освітніми й іншими установами, поступово збільшуючи відкритість освітньої системи. Її зміст полягає в тому, що освіта, насамперед, – не тільки процес передачі накопичених знань, а й виховання творчого підходу, моральних якостей, внутрішньої культури, здатності сприймати і брати активну участь у постійних змінах та самовдосконаленні. Незважаючи на те, що наукові й освітні установи нашої держави роблять тільки перші самостійні кроки у співпраці з міжнародними агенціями, треба відзначити, що з кожним роком установ, готових до створення єдиної освітньої та наукової моделі, готових брати на себе роль методологічних центрів та новаторів суспільних перетворень, за якими має йти країна, стає все більше [3, с. 156].

Існують певні передумови для налагодження співпраці та початку участі у міжнародних освітньо-наукових проектах. Зокрема, втілюючи стратегію сучасної системи освіти університети повинні мати інтерес і поділяти цілі та завдання міжнародних освітніх агенцій і організацій, з якими вони бажають співпрацювати. Не менш важливим є й інтерес з боку агенцій підтримувати ініціативи з налагодження та розвитку співпраці, обміну досвідом, спільних розробок і міжкультурного діалогу між окремими експертами та дослідниками, малими та середніми підприємствами, науковими та дослідницькими установами й неурядовими організаціями держав.

За останнє десятиріччя Європейським Союзом розроблено цілу низку програм, які покликані підтримувати економічне зростання, створення робочих місць нової якості в державах-учасниках, сприяти розвитку інновацій, підтримувати економічне зростання в цих країнах. Пріоритети та завдання даних програм чітко формулюються Європейською комісією та погоджуються з державами-учасниками, чітко прив'язуються до статей бюджету Спільноти. Більшість агенцій реалізує свої пріоритети через проекти, які повинні мати європейську спрямованість і чітку проєвропейську мету. Однак, у кожному випадку, проекти мають власні завдання, що впливають з пріоритетів програми. Наприклад, в освітніх програмах, запропонованих Європейським Союзом, основним завданням є

забезпечення Союзу високоякісними дослідженнями та аналітикою через підтримку співпраці науковців і студентів держав-учасників. Наряду з цим, програма «Молодь у дії» підтримує проекти мобільності та співпраці між молодіжними організаціями держав-учасників Європейського Союзу [2].

Важливим в даній співпраці є те, що такі проекти мають на меті розвиток нових знань або посилення діяльності у науковій та освітній сферах, розвитку мобільності осіб, обміну науковим досвідом, що є пріоритетним для створення єдиного освітнього простору. Учасники програм мають взяти на себе зобов'язання щодо використання людських та інших ресурсів на виконання проекту; розмір бюджету та внутрішня організація проекту відрізняються залежно від програми. У рамках проектів можливі такі види діяльності: створення мереж, обмін досвідом, міжнаціональний доступ до інфраструктури, проведення досліджень, організація конференцій та експертних обговорень. Можливі також проекти, в рамках яких надається підтримка вже наявним проектам на національному або транснаціональному рівнях. Проекти фінансуються в середньому на 50-70% з бюджету Спільноти, а необхідний залишок «покривається» з інших джерел, які шукає виконавець (з державних бюджетів своїх країн або за рахунок внесків приватних установ і грантів міжнародних організацій).

Досить правильним прикладом таких програм є «Темпус», який підтримує мобільність вищих навчальних закладів як з країн Європейського Союзу, так і за його межами. Дана програма заснована в 1990 році з метою максимально збалансованого співробітництва та вдосконалення систем вищої освіти в державах-членах ЄС і країн-партнерів. На сьогоднішній день у програмі беруть участь представники багатьох країн: 27 держав-членів ЄС; 5 країн Західних Балкан – Албанія, Боснія і Герцеговина, Чорногорія, Сербія, Косово; 6 країн Східного регіону сусідства – Азербайджан, Білорусь, Вірменія, Грузія, Молдова, Україна; Російська Федерація; 10 країн Південного регіону сусідства – Алжир, Єгипет, Ізраїль, Йорданія, Ліван, Лівія, Марокко; територія Палестинської автономії – Сирія, Туніс; 5 країн регіону Центральної Азії – Казахстан, Киргизстан, Таджикистан, Туркменістан, Узбекистан. «Темпус» підтримує модернізацію системи вищої освіти та створює простір для співпраці в країнах-партнерах ЄС через університетські проекти. Також програма спрямована на добровільне наближення систем вищої освіти в країнах-партнерах до здобутків розвитку вищої освіти в державах-членах ЄС, і додатково пропагує підхід міжлюдської співпраці. В основу програми покладено усвідомлення важливої ролі вищих навчальних закладів у процесі соціального, економічного та культурного розвитку, які є джерелами спеціальних знань, людських ресурсів і центрами підготовки нової генерації лідерів. Проекти даної програми користуються попитом і серед вищих навчальних закладів України [4, с. 15].

Серед 53 українських університетів, що беруть участь у проектах «Темпус» 2012 року, 15 – не брали участі в останніх проектах програми, а 8 є взагалі новачками. За останні роки, на відміну від минулих, українські вищі навчальні заклади беруть участь у найбільшій кількості проектів (5-6 проектів). Серед таких активних учасників можна відзначити Сумський державний університет, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Львівський національний університет імені Івана Франка, Національний університет «Львівська політехніка», Національний технічний університет нафти та газу, Севастопольський національний технічний університет, Харківський національний технічний університет, Київський національний університет будівництва та архітектури та багато інших [6].

Не менш цікавими в плані розвитку та налагодження освіти нашої країни у відповідності до вимог Болонського процесу є програми міжнародного Вишеградського Фонду. Даний фонд є міжнародною організацією, заснованою 9 червня 2000 р. у м. Братислава. Його засновниками є уряди країн Вишеградської групи (V4) – Чехія, Угорщина, Польща і Словаччина. Вишеградський фонд співпрацює з країнами Східної

Європи через здійснення чотирьох грантових програм і декількох університетських програм, спрямованих на підтримку культурних, наукових та освітніх проектів, сприяння молодіжним обмінам і надання стипендій за програмами мобільності. У 2012 р. бюджет фонду, складений із внесків урядів країн Вишеградської групи дорівнював 7 мільйонам євро. Програми, які впроваджує даний фонд, здатні посилити співробітництво між нашою країною та країнами ЄС, на підставі вивчення позитивного досвіду та впровадження ефективних і налагоджених освітніх програм сумісно з закордонними колегами.

Деякі українські навчальні заклади вже співпрацюють з Вишеградським фондом, зокрема Запорізький національний університет та Національний університет біоресурсів і природокористування України. Останній співпрацює в рамках проекту – «Сталий розвиток в аграрному секторі країн Вишеградської четвірки та співпрацюючих регіонів», який стартував 15 серпня 2011 р., метою якого є заснування Вишеградської асоціації університетів як спільної дослідницької та освітньої платформи, що дозволить вивчити та реалізовувати питання сталого розвитку в аграрному секторі країн Вишеградської групи та співпрацюючих регіонів (Словенія, Україна, Болгарія, Австрія, Киргизька Республіка, Російська Федерація, Хорватія). У рамках даного проекту проводяться освітянські та наукові заходи, які сприяють диверсифікації джерел знань і практичного досвіду для студентів і дослідників, розробляються концепції створення спільних наукових ступенів та університетських програм, які беруть участь у проекті [7].

Програми оцінювання підвищення якості освіти у вищих навчальних закладах, у відповідності до умов Болонської декларації, пропонує Європейська Асоціація Університетів (European University Association – EUA). Її основним направленням є програма акредитації вищих навчальних закладів, яка складається з двох етапів: перший – навчальний заклад самостійно проводить оцінку за методикою, запропованою ЄАУ, другий – асоціація залучає групу незалежних експертів (які посідають або посідали високі керівні посади в європейських освітніх установах), задачею яких є формування звіту із рекомендаціями для даного навчального закладу. Асоціація пропонує кожні два роки повторювати процес такої оцінки та контролювати процес впровадження рекомендацій і отриманих результатів. На жаль, участь українських навчальних закладів у даній програмі відбувається досить інертно, особливо зважаючи на те, що вимагає готовності до змін не тільки від навчального закладу, а й від державних органів управління освітою, рекомендуючи, наприклад, впроваджувати й активізувати передові наукові дослідження у закладах освіти, які мають стати основою університетської підготовки, вводити системи загальноєвропейських наукових ступенів, формувати нові системи підвищення кваліфікації та перепідготовки, що задовольняли б потреби ринкової економіки, зменшувати розрив між сферою освіти та ринком праці тощо. В такому контексті навчальний заклад самостійно неспроможний корегувати та впроваджувати рекомендації, надані ЄАУ, тому доцільно розглядати такі проекти як елементи інтернаціоналізації системи освіти країни взагалі.

Досить великою популярністю користуються програми центру документації освіти в Європі (Documetation centre for education in Europe) та програми Ради з культурного співробітництва (Council for cultural cooperation), основним напрямом діяльності яких є вирішення проблем, пов'язаних зі взаємовизнанням документів про освіту у країнах Європейського континенту, з різноманіттям Європейських освітніх систем, та проблемами, які виникають при підготовці молоді до вищої освіти й отримання професій, до світу праці і мобільності.

В нашій країні попитом користуються основні проекти даних центрів – п'ять великих проектів зі шкільної освіти, чотири з організації вищої освіти та педагогічних досліджень: «Побудова університету завтрашнього дня: політика і практика вищої освіти в Європі», «Вища освіта для демократичного суспільства» та ін.; Міжнародні програми в галузі вищої освіти: ERASMUS (обмін студентами різних країн), FORCE (продовжене навчання), PETRA (базове навчання), COMMET (співробітництво між університетом і

бізнесом), EUROTECHNET (сприяння професій, пов'язаних з технологічними інноваціями), PHARE (розвиток дистанційної освіти), LINGUA (мовна підготовка).

Досить важливою для розвитку освіти у нашій країні є співпраця з ООН з питань освіти, науки та культури – ЮНЕСКО (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), до складу якої входять МБО (Міжнародне бюро освіти), МІПО (Міжнародний інститут планування освіти), СЕПЕС (Європейський центр з вищої освіти), КРЕСАЛК (Регіональний центр вищої освіти в Латинській Америці) [5].

З 313 основних програм, що передбачені освітніми планами ЮНЕСКО, три належать безпосередньо до освітнього напрямку, в інших питання освіти є складовими.

Програма «Освіта для всіх» – об'єднує програми та підпрограми, спільною метою яких є сприяння здійсненню прав на освіту для всіх як у плані рівного доступу до освіти, так і в плані можливостей успішного навчання. Можна сказати, що ця програма є головною освітньою програмою ЮНЕСКО, тому що в межах її реалізації здійснюються заходи, безпосередньо спрямовані на досягнення стратегічної мети – ліквідацію неписьменності. В усьому світі налічується понад мільярд неписьменних і, попри зусилля ЮНЕСКО і національних урядів щодо скорочення їхньої кількості, цей показник постійно зростає і в абсолютному, й у відносному вираженні. Тому основною метою програми «Освіта для всіх» є втілення в життя права на освіту, яке розглядається ЮНЕСКО по-перше, як фундаментальне право кожної людини незалежно від її віку, статі, соціального становища, етнічної чи расової належності, по-друге, як неодмінна умова соціального прогресу.

«Демократизація освіти» – підпрограма, спрямована на вивчення загальних проблем розвитку освітніх систем і розробку теоретичних та практичних підходів щодо їх реформування або вдосконалення, тоді як в інших підпрограмах проблеми освіти розглядаються в їхніх різноманітних конкретних аспектах: боротьба з неписьменністю через загальне охоплення початковою освітою; навчання дорослих; жінка й освіта; неперервна освіта тощо.

Досить великою є програма «Розробка та втілення політики в галузі освіти». Передбачені в ній заходи спрямовані на постійну підтримку діяльності держав-членів щодо розробки послідовної, практично і теоретично збалансованої політики в галузі освіти, а також щодо створення відповідних інфраструктур і пошуку коштів, необхідних для успішного функціонування освітніх систем. У її межах передбачаються заходи, що стосуються фундаментальних аспектів розвитку освітніх систем: політика, планування та фінансовий моніторинг у галузі освіти; теоретична розробка загальної стратегії розповсюдження письменності; створення універсальної системи критеріїв та рекомендацій стосовно розвитку освіти; зміст і методи навчання, дослідження і педагогічні новації; координація шкільного і позашкільного навчальних процесів; а також суто практичних, навіть утилітарних аспектів цієї проблеми: мобілізація та оптимальне застосування коштів; розвиток педагогічної та суміжних наук з метою оновлення навчального процесу та підвищення його ефективності; шкільне будівництво; ергономіка навчальних приміщень; навчальні матеріали та обладнання.

Остання суто освітня велика програма «Освіта, підготовка кадрів і суспільство» об'єднує заходи та дослідницькі проекти, що стосуються головних аспектів взаємодії між діяльністю у галузі освіти і процесами, що відбуваються у суспільстві: освіта й економіка; освіта й проблеми її соціальної адаптації; освіта і сфера праці; освіта і культура; освіта, наука і техніка; освіта і комунікація; освіта і спорт. Оцінюючи діяльність ЮНЕСКО в галузі освіти і, зокрема, в галузі ліквідації неписьменності, необхідно зазначити, що вона досить ефективна, хоч і є локальною за своїм характером.

Щороку в рамках проектів ЮНЕСКО СЕПЕС (Європейський центр з вищої освіти) та IREG (International Observatory on Academic Ranking and Excellence) кафедрою ЮНЕСКО «Вища технічна освіта, системний аналіз та інформатика» при Національному технічному університеті «Київський політехнічний інститут» і учбово-науковим центром «Інститут

прикладного системного аналізу» складається рейтинг навчальних закладів України ЮНЕСКО. В основі цих рейтингів лежить методика, розроблена для кращих університетів світу, – «Shanghai Jiao Tong University TOP-500», яка була адаптована під українську освітню систему. У 2012 р. перші місця цього рейтингу посіли Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Національний університет «Кієво-Могилянська академія» і Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. Такі рейтинги сьогодні є одним із важливих інструментів формування університетського бренду на міжнародному рівні, успіх участі в яких залежить від довіри громадськості, роботодавців, академічної спільноти, політиків.

Започаткована Євросоюзом стратегія є як орієнтиром, так і викликом для України, особливо зважаючи на те, що реальна мобільність освіти продовжує мати велике значення; вона починає розглядатися як один з елементів інтернаціоналізації. Зростаюче значення набуває така освітня практика, при якій мобільність здійснюється у віртуальному просторі або коли метою є створення міжнародних умов для обміну ідеями. Приєднання української наукової спільноти до використання даних міжнародних освітніх проектів та програм значно спростило б та допомогли нашій країні в процесі євроінтеграції, а також безумовно вирішили ряд важливих для освітніх закладів питань: прискорення процесу інтеграції університету в міжнародний академічний простір зі збереженням і подальшим розвитком наукових напрацювань та їх застосуванням у міжнародних програмах та проектах; створення умов для поступового переходу до принципів і стандартів Болонського процесу; зміцнення позицій на світовому та національному ринках навчальних послуг; забезпечення доступу до інформаційних джерел кращого світового досвіду у галузі організації навчальної, дослідницької роботи, розвитку студентського самоврядування, встановлення ефективних взаємозв'язків з бізнесом та його ефективного використання в повсякденній практиці; залучення Університету до міжнародних навчальних і науково-дослідницьких проектів; використання міжнародних ресурсів для реалізації університетських навчальних та науково-дослідних програм.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти / В.С. Журавський, М.З. Згуровський [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.uipa.kharkov.ua/library/Documents/BolonProz/1/gol_prins.htm.
2. Електронна бібліотека у сфері освіти, ЮНЕСКО: діяльність в сфері освіти, Київ – 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kimo.univ.kiev.ua/MOrg/36.htm>.
3. Журавський В.С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні / В.С. Журавський. – К.: Вид. дім «Ін Юре», 2003. – 416 с.
4. Концепція гуманітарного розвитку України (проект). Всеукраїнський форум інтелігенції, Київ, 28 березня 2008 р. / Національний інститут стратегічних досліджень. – К., 2008. – 34 с.
5. Рейтинг університетів України III, IV рівнів акредитації Топ-200 Україна у 2012 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euroosvita.net/index.php?category=7&id=1661>.
6. Сайт Національного Темпус-офісу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tempus.org.ua/>.
7. Сайт Міжнародного Вишеградського Фонду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visegradfund.org/>.

REFERENCES

1. Bolonskyy protses: holovni pryntsyipy vkhodzhennya v Yevropeyskyu prostir vyshchoyi osvity / V.S. Zhuravskyy, M.Z. Zhurovskyy [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://library.uipa.kharkov.ua/library/Documents/BolonProz/1/gol_prins.htm.
2. Elektronna biblioteka u sferi osvity, YuNESKO: diyalnist v sferi osvity, Kyiv – 2012 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://kimo.univ.kiev.ua/MOrg/36.htm>.
3. Zhuravskyy V.S. Vyshcha osvita yak faktor derzhavotvorennya i kultury v Ukrayini / V.S. Zhuravskyy. – K.: Vyd. dim «In Yure», 2003. – 416 s.
4. Kontseptsiya humanitarnoho rozvytku Ukrayiny (proekt). Vseukrayinsky forum intelihentsiyi, Kyiv, 28 bereznya 2008 r. / Natsionalnyy instytut stratehichnykh doslidzhen. – K., 2008. – 34 s.

5. Reytynh universytetiv Ukrayiny III, IV rivniv akredytatsiyi Top-200 Ukrayina u 2012 rotsi [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://euroosvita.net/index.php/?category=7&id=1661>.
6. Sayt Natsionalnoho Tempus-ofisu v Ukrayini [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://tempus.org.ua/>.
7. Sayt Mizhnarodnoho Vyshehradskoho Fondu [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://visegradfund.org/>.

Говоровская О. Интеграция высшего образования Украины в мировое образовательное пространство через процесс информатизации общества.

В статье рассматриваются процессы, которые происходят в современной образовательной системе; сосредотачивается внимание на необходимости повышения автономии учебных заведений, как центров высокого качества образования. Сегодня высшее учебное заведение должно стремиться к взаимодействию с международными образовательными организациями и агентствами, сотрудничество с которыми будет способствовать постепенному увеличению открытости образовательной системы и ее адаптации в условиях Болонского процесса.

Ключевые слова: трансформация высшего образования, автономия учебных заведений, Болонский процесс, заграничные организации, международные агентства, международные программы.

Govorovska O. Integration of the higher education of Ukraine in the world education society as a result of informatization processes.

This article discusses the processes, and then taking place in the modern educational system focuses on the need to increase the autonomy of schools as centers of the highest quality, with a significant impact on the process of European integration. Today, higher education institutions should strive to cooperate with international educational institutions and agencies, cooperation which will contribute to a gradual increase in the openness of the educational system and its adaptation to the Bologna process.

Keywords: transformation of higher education, autonomy of higher education institutions, the Bologna process, foreign organizations, international agencies, and international programs.

Одержано 15.02.2016.